

موسویان: توافق هسته‌ای تاریخی با ایران، مانع جنگی بزرگ در خاورمیانه شد / اسرائیل و کره شمالی شبیه به هم هستند

دیپلمات پیشین هسته‌ای ایران در گفت‌وگو با سی‌ان‌ان گفت: «این توافق، موفقیتی تاریخی است».

به گزارش گروه بین‌الملل خبرگزاری آنا، سید حسین موسویان، دیپلمات پیشین هسته‌ای کشورمان در برنامه زنده‌ای که همزمان از شبکه سی‌ان‌ان و ۱۳۰۰ شبکه تلویزیونی و رادیویی و اینترنتی آمریکا و جهان پخش شد به تحلیل نکات مهم تاثیرات توافق هسته‌ای ایران در مذاکرات لوزان پرداخت.

مجری سی‌ان‌ان برنامه خود را این‌گونه شروع کرد: «پس از هشت روز مذاکره در لوزان، ایران و قدرت‌های جهانی به چارچوب توافقی دست یافتند که به مدت حدود یک دهه برنامه هسته‌ای ایران محدود می‌شود. در مقابل، ایالات متحده آمریکا و اروپا قصد دارند تحریم‌های خود علیه ایران را لغو کنند. در این توافق نامه آمده است که ایران باید تعداد سانتریفیوژهای خود را که در ساخت سلاح هسته‌ای به کار می‌رود تا بیش از دوسوم میزان فعلی کاهش دهد. ایران همچنین یک سایت خود را بازسازی می‌کند به گونه‌ای که امکان ساخت سلاح هسته‌ای در آن وجود نداشته باشد، ذخیره اورانیوم غنی شده خود را حذف می‌کند و به بازرسان بین‌المللی اجازه بازرسی از تاسیسات خود را می‌دهد. بان کی مون، دبیر کل سازمان ملل متحد نیز اظهار کرد که این توافق گامی در جهت برقراری صلح و ثبات در منطقه است اما استقبال از این توافق جهانی نبود. بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر اسرائیل، این توافق را «تهدیدی برای موجودیت اسرائیل» برشمرده است».

وی افزود: «ما اکنون با «سید حسین موسویان» دیپلمات پیشین هسته‌ای ایران صحبت می‌کنیم. وی از سال ۱۹۹۰ تا ۱۹۹۷ سفیر ایران در آلمان بود. او اکنون به عنوان محقق دانشگاه پرینستون فعالیت می‌کند. سال گذشته کتاب «ایران و آمریکا: نگاهی به گذشته شکست خورده و راهی به سوی صلح» را منتشر کرد».

موسویان پس از معرفی توسط مجری سی‌ان‌ان اظهار کرد که بی‌تردید، این توافق، موفقیتی تاریخی است، راهی به سوی

صلح زیرا از بروز جنگی بزرگ در خاورمیانه ممانعت کرد که می‌توانست هم برای ایالات متحده و هم منطقه پیامدهایی به مراتب بدتر از جنگ در افغانستان و عراق را در بر داشته باشد. وی گفت: «من معتقدم دیپلماسی موفق شد. آنها به نتایجی عالی رسیدند. آنها باید تا آخر ماه ژوئن به توافقی جامع برسند و پس از آن آمریکا و ایران می‌توانند درباره دیگر موضوعات مورد اختلاف نیز با یکدیگر مذاکره کنند».

«گونزالز» مجری برنامه در اینجا از آقای موسویان پرسید: «آقای موسویان می‌توانید توافق حاصل شده، این خواست مهم درباره جنبه‌های مهم این توافق برای ما توضیح دهید، به نظر شما مهم‌ترین بخش این ایران را برآورده می‌کند که حق دارد توافق چیست؟ آیا کاهش این تعداد از سانتریفیوژهای ایران می‌تواند مهم‌ترین بخش از تکنولوژی صلح‌آمیز هسته‌ای بهره‌بردار باشد یا بازه زمانی که از آن صحبت شده است؟»

ببرد.

حسین موسویان در پاسخ گفت: «برای تیم ایرانی دو موضوع از روز نخست حائز

اهمیت بود. نخست، پذیرفتن و احترام گذاشتن به حقوق ایران جهت استفاده صلح‌آمیز از تکنولوژی هسته‌ای، شامل غنی‌سازی در چارچوب قوانین «ان‌پی‌تی». این اولین موضوع مهم برای تیم مذاکره‌کننده ایرانی از روز نخست به شمار می‌رفت. توافق حاصل شده، این خواست مهم ایران را برآورده می‌کند. ایران حق دارد از تکنولوژی صلح‌آمیز هسته‌ای بهره‌بردار. دومین موضوع مهم برای ایران لغو تحریم‌ها بود. این توافق شامل لغو همه تحریم‌های یک‌جانبه و چندجانبه علیه ایران می‌شود. به همین دلیل است که من معتقدم این توافق برای ایران خوب بود زیرا دو عنصر مهم برای ایران را شامل می‌شود.

با وجود این، توافق به دست آمده برای آمریکا نیز خوب است و همچنین برای هیچ تفاوتی میان اسرائیل و قدرت‌های جهانی. زیرا برای آنها، خط قرمز به معنی نبود بمب هسته‌ای بود. اگرچه کره شمالی وجود ندارد زیرا ایران بمب هسته‌ای ندارد و هرگز شواهدی دال بر وجود برنامه‌ای هسته‌ای برای کره شمالی نیز تعداد اندکی بمب ساخت سلاح‌های هسته‌ای در ایران یافت نشد اما به دلیل نبود اعتماد میان آمریکا و هسته‌ای دارد. اسرائیل حدود ۴۰۰ ایران و غرب، مهم‌ترین موضوع برای آمریکا و غرب، توافقی بود که نبود امکان ساخت بمب هسته‌ای دارد. بنابراین، آنها هر سلاح هسته‌ای در ایران را تضمین کند. این توافق به طور دقیق، آنچه آمریکا به دنبال دو یکسان هستند.

آن بود را فراهم می‌کند. زیرا ایران اکنون بالاترین میزان شفاف‌سازی و بازرسی حتی فراتر از تعهدات «ان‌پی‌تی» را پذیرفته است. و دیگر اینکه، با تمام محدودیت‌هایی که برشمردید و همان‌طور که باراک اوباما، رئیس‌جمهوری آمریکا، نیز اعلام کرد اکنون ایران هیچ انحرافی به سوی ساخت سلاح هسته‌ای ندارد.»

موسویان در پاسخ به این سوال که نظرش درباره اظهارات سخنگوی نتانیاهو پس از اعلام بیانیه توافق مبنی بر اینکه ایران تهدیدی برای موجودیت اسرائیل به شمار می‌رود، چیست؟ گفت: «من فکر می‌کنم هیچ تفاوتی میان اسرائیل و کره شمالی وجود ندارد زیرا کره شمالی نیز تعداد اندکی بمب هسته‌ای دارد. اسرائیل حدود ۴۰۰ بمب هسته‌ای دارد. بنابراین، آنها هر دو یکسان هستند. تفاوت بزرگی بین اسرائیل و ایران وجود دارد. آنها واقعا به دو جناح مختلف در مقابل پیمان منع گسترش سلاح تعلق دارند. ایران عضو پیمان منع گسترش سلاح هسته‌ای است در حالی که اسرائیل هرگز قبول نکرده آن را بپذیرد. هیچ شاهدهی بر (ساخت سلاح هسته‌ای) در برنامه هسته‌ای ایران وجود ندارد. ایران بمب هسته‌ای ندارد. اما اسرائیل ۴۰۰ بمب هسته‌ای دارد. در طول ده سال گذشته ایران امکان بیش از ۷۰۰۰ بازرسی توسط بازرسان آژانس بین‌المللی انرژی اتمی را فراهم آورده است. این امری کاملا بی سابقه در تاریخ آژانس بین‌المللی انرژی اتمی است. هیچ کشوری تا به حال چنین اجازه‌ای را به آژانس نداده است. اسرائیل در طول ۵۰ یا ۶۰ سال گذشته حتی امکان یک بازرسی را نیز به آژانس نداده است. بنابراین، من فکر می‌کنم دنیا و جوامع بین‌المللی باید عادلانه قضاوت کنند که چه کسی خطا می‌کند و چه کسی کار درست را انجام می‌دهد. ایران در تمام مراحل، بازرسی‌ها را پذیرفته و شفاف سازی کرده است. ایران پذیرفته که برنامه هسته‌ایش کاملا باز باشد اما اسرائیل بمب هسته‌ای دارد و کشوری که دارای بمب هسته‌ای است کشوری را که هیچ گونه بمب هسته‌ای ندارد، متهم می‌کند!»

در اینجا، گونزالز، مجری سی‌ان‌ان از موسویان پرسید که تاثیر تحریم‌های چند سال گذشته بر جامعه ایران و مردم ایران چه بوده و آیا به عقیده وی دولت روحانی نسبت به دولت گذشته تمایل بیشتری به توافق با آمریکا دارد؟

موسویان در پاسخ اظهار کرد: «این پرسش بسیار مهمی است، نه به دلیل توافق هسته‌ای بلکه به دلیل مذاکرات آینده میان ایران و آمریکا. کنگره آمریکا معتقد است این توافق به دلیل تحریم‌ها و اعمال فشار از سوی آمریکا حاصل شد اما حقیقت این است که در این توافق اصول اساسی امضا شدند. این چارچوب شامل همان اصول و قوانینی است که ما در سال ۲۰۰۳ تا ۲۰۰۵ به کشورهای اروپایی ارائه دادیم. در آن سال‌ها تحریمی علیه ایران وجود نداشت. پس از هشت سال تحریم و فشار، آمریکا سرانجام همان اصول را پذیرفت. حال اینکه چرا توافق حاصل شد و چطور ممکن شد، تنها و تنها یک دلیل دارد و آن این است که در فاصله سال‌های ۲۰۰۳ تا ۲۰۰۵، آمریکا حاضر نبود حق قانونی ایران بر مبنای تعهدات «ان پی تی» را بپذیرد. آن زمان خط قرمز آمریکا غنی‌سازی ایران بود. آمریکا مدعی بود ایران نباید هیچ سانتریفیوژی داشته باشد و نباید هیچ گونه غنی‌سازی داشته باشد؛ به همین دلیل بود که توافق حاصل نمی‌شد.»

وی افزود: «در سال ۲۰۱۳ توافق اولیه امضا شد. آمریکا تغییر و جایگاه خود را متعادل تحریم‌ها تنها باعث افزایش برنامه کرد. اکنون آمریکا می‌گوید ایران می‌تواند در راستای قواعد پیمان منع گسترش هسته‌ای ایران شدند. پیش از سلاح‌های هسته‌ای به برنامه غنی‌سازی خود البته با محدودیت نیازهای کاربردی تحریم‌ها، ایران تنها چند صد خود ادامه دهد اما ایران باید این اطمینان را ایجاد کند که بمب هسته‌ای نمی‌سازد. سانتریفیوژ داشت اما پس از بنابراین، عامل حصول به توافق، اعمال فشار و تحریم‌های وارد شده بر ایران نبود بلکه تحریم‌ها تعداد سانتریفیوژهای ایران این بود که آمریکا دریافت باید به قوانین منع گسترش سلاح احترام بگذارد. تحریم‌ها به بیش از ۲۲ هزار رسید. دو تاثیر متفاوت داشتند. نخست، در زمینه هسته‌ای بود، تحریم‌ها تنها باعث افزایش

برنامه هسته‌ای ایران شدند. پیش از تحریم‌ها، ایران تنها چند صد سانتریفیوژ داشت اما پس از تحریم‌ها تعداد سانتریفیوژهای ایران به بیش از ۲۲ هزار رسید. پیش از تحریم‌ها ایران تنها چند کیلوگرم ذخیره غنی شده اورانیوم در اختیار داشت اما پس از تحریم‌ها به حدود ۹۰۰۰ کیلوگرم دست یافته است. پیش از تحریم‌ها، میزان غنی‌سازی اورانیوم ایران ۵ درصد بود اما پس از تحریم‌ها این میزان به ۲۰ درصد رسید. بنابراین، سیاست‌های کنگره و اسرائیل درباره تحریم‌ها تنها به توسعه ظرفیت برنامه هسته‌ای ایران منتهی شد. تا جایی که آمریکا دریافت تنها سه ماه تا پایان ضرب‌الاجل باقی مانده، بنابراین برنامه غنی‌سازی ایران را پذیرفت و تصمیم گرفت برنامه هسته‌ای ایران را تایید کند و خط قرمز خود را از نقطه صفر در غنی‌سازی به نقطه صفر برای بمب هسته‌ای تغییر دهد.

اما دومین موردی که باید ذکر کنم تاثیر تحریم‌ها بر اقتصاد ایران بود، بر مردم ایران. بی‌تردید، تحریم‌ها به اقتصاد ایران آسیب بسیاری وارد کرد، شکی در آن نیست. اما اگر هدف تحریم‌ها، محدود کردن برنامه هسته‌ای ایران بود، این امر ۱۰۰ درصد معکوس شد. این درس خوبی برای آمریکا، کنگره آمریکا و اسرائیل شد. فشار بیشتر، تهدید بیشتر، ایران تهاجمی‌تر. اما اگر شما خواهان احترام متقابل، مذاکره با ایران بر مبنای احترام متقابل و قوانین بین‌الملل و قواعد موجود باشید با ایرانی بسیار بسیار خواهان مشارکت و انعطاف‌پذیر روبرو خواهید شد.»

دیگر مجری برنامه در اینجا از آقای موسویان پرسید نظرش درباره موضع کنونی کنگره چیست؟ وی با اشاره به سفر رئیس مجلس نمایندگان آمریکا، جان بینر و رهبر اکثریت سنا، مک کانل به اسرائیل برای ملاقت با نتانیاهو و نگرانی آنها درباره سه ماه باقی مانده پرسید و افزود چرا جان کری به همراه ظریف متن بیانیه را نخواند و آنها کنفرانس‌های خبری جداگانه‌ای برگزار کردند. وی پرسید شانس تایید این بیانیه چقدر است؟

موسویان در پاسخ اظهار داشت: «این برعهده آمریکا و دفتر اجرایی کاخ سفید است که مشکلات داخلی خود را حل کند.

ایرانی‌ها بسیار متعجب هستند که چطور آمریکایی‌ها به رهبر یک کشور بیگانه یعنی نتانیاهو بیش از رئیس‌جمهوری خودشان، باراک اوباما اعتماد دارند. این چیزی است که اصلاً برای ایرانی‌ها قابل درک نیست. چطور ممکن است کنگره آمریکا به نخست‌وزیر اسرائیل اعتماد کند اما به رئیس‌جمهوری خودش اطمینان نکند! با وجود این چارچوب توافق حاصل و ایالات متحده آمریکا متعهد شده است به آن عمل کند. مشکلات داخلی چیزی است که خودشان باید به حل آن پردازند. این امر ربطی به ایرانی‌ها ندارد و ایرانی‌ها نیز به مسائل داخلی آمریکا کاری ندارند.»

سوال دیگر مجری برنامه از آقای موسویان این بود که اکنون عربستان که ایران را بزرگترین دشمن خود می‌داند بر مبنای این ادعا که ایران دارای سلاح هسته‌ای است و از احتمال گام برداشتن خود در جهت دستیابی به سلاح هسته‌ای سخن به میان آورده، زیرا ایران را تهدیدی برای خود بر می‌شمارد.

موسویان در پاسخ گفت: «توافق با ایران انجام شده است. اگر عربستان سعودی می‌خواهد برنامه هسته‌ای مانند ایران داشته باشد، می‌تواند، زیرا این حق هر کشوری است که از برنامه صلح‌آمیز هسته‌ای برخوردار شود. هدف توافق، نبود بمب هسته‌ای است. این توافق به معنای امکان سخت‌ترین بازرسی‌های آژانس در طول تاریخ در ۶۰ یا ۷۰ سال گذشته است.

اگر عربستان می‌پذیرد تحت چنین بازرسی‌هایی قرار بگیرد، چنین سطحی از شفاف‌سازی را ارائه دهد و برنامه هسته‌ای آن کاملاً روشن باشد، می‌تواند از آن برخوردار شود. تمام کشورهای خاورمیانه می‌توانند از چنین برنامه هسته‌ای برخوردار شوند. این همان پیمان منع گسترش سلاح هسته‌ای است. اما به عقیده من توافق با ایران، به معنای خط قرمزی برای تمام خاورمیانه در زمینه عدم دستیابی به سلاح هسته‌ای است. اسرائیل نیز باید سلاح‌های هسته‌ای خود را تحویل دهد تا خاورمیانه تبدیل به منطقه بدون سلاح هسته‌ای شود.

دیگر پرسش مجری برنامه از آقای موسویان درباره اوضاع خاورمیانه بود. وی پرسید از زمان انقلاب ایران در سال ۱۹۷۹ و فرار شاه ایران که از حمایت و اشنگتن برخوردار بود، دولت جمهوری اسلامی ایران مهم‌ترین عامل بی‌ثباتی در خاورمیانه به شمار آمده، زیرا حامی گروه‌های تروریستی مانند حزب‌الله و حماس و نظامیان شیعه‌ای که نیروهایی آمریکایی در عراق را کشتند بوده و اکنون نیز از شورشیانی که علیه رئیس‌جمهوری یمن قیام کرده‌اند، حمایت می‌کند. چگونه به این پاسخ می‌دهید؟

موسویان اظهار داشت که این چیزی است که آمریکا درباره ایران می‌گوید، اما باید بدانید که ایران نیز همین تصور را درباره آمریکا دارد. آنها معتقدند آمریکا حامی و عامل بی‌ثباتی در خاورمیانه است، در طول ۶۰ سال گذشته از دیکتاتورهای منطقه حمایت کرده، از شاه ایران گرفته تا «مبارک» در مصر و «بن علی» در تونس، همه مورد حمایت آمریکا بودند. شواهد موجود

نیز نشان می‌دهد حتی امروزه نیز متحدان آمریکا در منطقه، دیکتاتورهایی هستند که حقوق بشر و دموکراسی را رعایت نمی‌کنند اما از حمایت کامل آمریکا برخوردار هستند.

ایران معتقد است حمله آمریکا به عراق موجب بی‌ثباتی در این کشور شد. آنها معتقدند نقاط اشتراکی بین آمریکا و ایران در حمله آمریکا به افغانستان موجب گسترش تروریسم در منطقه شد. آنها معتقدند صدام حوزه‌هایی چون بی‌ثباتی در عراق، با حمایت آمریکا از بمب‌های شیمیایی علیه ایران استفاده کرد و بیش از ۱۰۰ هزار افغانستان، مبارزه با داعش، امنیت و ایرانی را به شهادت رساند و این آمریکا بود که چنین تسلیحاتی را برای صدام فراهم انرژی وجود دارد که باید به طور آورد. من معتقدم نارضایتی‌های دوطرفه‌ای وجود دارد اما ما باید اوضاع را تغییر دهیم. مفصل به آنها نیز پرداخته شود.

بی‌اعتمادی دو جانبه وجود دارد اما ما چه بخواهیم در گذشته بمانیم یا اینکه به چشم انداز روشنی در آینده نگاه کنیم و به امکان وجود صلح میان واشنگتن و تهران پردازیم. به عقیده من راه دوم پیش روی ما قرار دارد و به همین دلیل من آن کتاب را نگاشتم.

موسویان در پایان اظهار کرد که نقاط اشتراکی بین آمریکا و ایران در حوزه‌هایی چون بی‌ثباتی در عراق، افغانستان، مبارزه با داعش، امنیت و انرژی وجود دارد که باید به طور مفصل به آنها نیز پرداخته شود.